

[K] **VAN ZILVERSMID NAAR ALLROUND DESIGNER.
DE VLAAMSE CULTUURPRIJSLAUREATE
NEDDA EL-ASMAR**

De naam Nedda El-Asmar dook de jongste jaren opvallend vaak op in de Vlaamse designactualiteit. In 2007 werd de ontwerpster uitgeroepen tot designer van het jaar door de Stichting Interieur Kortrijk en het weekblad *Knack*. Er volgde een dubbele overzichtstentoonstelling met een eerste luik in Grand-Hornu Images in Hornu en een tweede in het Design Museum in Gent. Begin 2009 kreeg ze de Vlaamse Cultuurprijs voor Vormgeving 2008. Sindsdien volgden de presentaties van nieuw werk elkaar in een adembenemend snel tempo op.

Nedda El-Asmar studeerde juweelontwerp en edelsmeedkunst aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen (1987-1991), waar ze sinds kort ook zelf doceert. Na haar Antwerpse opleiding was ze de eerste Belgische die werd toegelaten tot de afdeling zilversmid en juweelontwerp van de prestigieuze Royal College of Art in Londen. In 1993 studeerde ze er succesvol af. Ook weer als eerste Belgische. Deze formuleringen, die in zo ongeveer alle biografische beschrijvingen terugkomen, lijken me in meer dan een opzicht relevant. Een impliciete boodschap zou kunnen zijn dat we ons vooral niet te veel op de uitheems klinkende naam moeten blindstaren.

Nedda El-Asmar werd in 1968 geboren in Aalst. Haar moeder is een Belgische, haar vader een Palestijn. Nu woont ze in Antwerpen. Haar naam raakte ook buiten het designmilieu bekend toen ze in 2004 voor Antwerpen Wereldboekenstad samenwerkte met de Frans-Marokkaanse schrijver Tahar Ben Jelloun. Ze ontwierp een zilveren “geheimdoosje” waarin een draad van geheugenmetaal was verwerkt. Door de warmte van mensenhanden werd de draad geactiveerd. Zo kwam de geheime tekst tevoorschijn. Het was een werk met een hoog “1001 nachten”-gehalte. Net zoals haar tinnen waterpijp Narghilé voor het Parijse merk Airdiem. Die waterpijp krijgt opvallend veel aandacht en de link met haar *roots* in het Midden-Oosten wordt daarbij snel gelegd. In een interview waarin ze bereid was om haar familiegeschiedenis als een inspiratiebron aan te halen, heel uitzonderlijk in haar geval, vertelde ze

Nedda El-Asmar, "Secretable", geproduceerd door Obumex, 2008.

dat de Narghilé een gezellige herinnering aan haar Palestijnse grootmoeder oproept. In de meeste interviews onthoudt ze zich van persoonlijke, anekdotische uitleg. De kwaliteit van haar ontwerpen heeft dan ook met heel andere dingen te maken. De beheerste lijnen van de Narghilé bijvoorbeeld geven het traditionele voorwerp een hedendaagse, elegante look. El-Asmars doorgedreven zoek- en testwerk hebben geleid tot het gebruik van hightech keramiek voor het brandertje, een vernieuwende materiaaltoepassing. Haar grote aandacht voor functionaliteit en de verfijning tot in alle afwerkingdetails maken dat de hippe waterpijp meer vertelt over haar liefde voor het vak en haar kunde dan over afkomst.

Tijdens haar studies begreep El-Asmar al snel dat functionele voorwerpen haar meer boeiden dan juwelen en siervoorwerpen. In Londen ontwierp ze onder meer een zilveren condoomhoudertje en een picknickmand. Na haar opleiding trok ze met haar portfolio naar Parijs, waar ze afspraken maakte met bedrijven. Haar eerste klant was niet de minste. Het prestigieuze luxehuis Puiforcat was geïnteresseerd en bracht in 1998 een bestek van haar uit onder de noemer "Wave". Het was hun eerste nieuwe bestek

in zestig jaar. Het dure Franse merk Hermes volgde als opdrachtgever. El-Asmars kommencollectie "Selle" voor Hermes werd uitgevoerd in verschillende materialen: tin maar ook Muranoglas en cederhout. Uit die periode dateert ook El-Asmars massief zilveren koffie- en theeservies "Central Park". Puiforcat produceerde het. De Provincie Antwerpen schonk het als huwelijksgeschenk aan Prins Filip en Prinses Mathilde.

Meteen al vond ze werken voor en met opdrachtgevers een positieve ervaring. Ook dat is een beetje atypisch voor zilverkunstenaars. Ze houdt van "de uitdaging om de verwachtingen van een opdrachtgever zo juist mogelijk in te schatten" zonder daarbij haar eigenheid als creatieve ontwerper te verliezen, benadrukt ze vaak. Het lijstje van opdrachtgevers groeide snel.

Sinds het einde van de jaren negentig regende het prijzen en onderscheidingen voor Nedda El-Asmar, in België en daarbuiten. De Vlaamse Cultuurprijs voor Vormgeving 2008 is het voorlopige hoogtepunt. In 2006 behoorde ze al tot de genomineerden. De vakjury's prijzen eenstemmig haar geraffineerde esthetische vormtaal, die ze "subtiel en licht organisch" noemen. Ze omschrijven

haar werk als “eenvoudig met net dat tikje extra”, hedendaags en tijdloos, altijd een mooi evenwicht vormend tussen traditie en vernieuwing. El-Asmar oogst veel lof omdat ze haar ambachtelijke achtergrond en kennis gebruikt in nieuwe toepassingen en steeds bereid is om haar werkterrein te verbreden. Ze experimenteert met vernieuwende materialen en staat open voor industriële productieprocessen.

Zoals dat meestal gaat bij succesvolle ontwerpers komt van het eigen tijdsintensieve atelierwerk steeds minder terecht. Zelf smeden doet ze bijna nooit meer. Maar het werk met de handen blijft haar dierbaar als cruciale fase in het ontwerponderzoek. Ze tekent intussen veel met de computer, maar als het kan maakt ze nog altijd eigen prototypes van was, hout of schuim om de tactiele en gevoelsmatige aspecten en verhoudingen veel correcter in te schatten.

De meeste van de opdrachten komen nog altijd van de luxe-industrie. Toch voelde El-Asmar zich niet te beroerd om ooit een strijplank te ontwerpen voor warenhuisketen Carrefour. Dat haar werk meestal

Nedda El-Asmar, “Chaise-à-Secret”,
geproduceerd door Obumex, 2009.

aan de dure kant is, verklaart ze zelf door haar engagement. Ze is sterk begaan met eerlijke werkomstandigheden en respect voor vakmanschap. Ze ijvert voor dingen die tijd vragen. Tijd om ze te maken, maar ook om er achteraf van te genieten. Luxe ziet ze niet zozeer als een kwestie van privilege, status of overdaad maar van duurzame keuzes en beslissingen.

Sinds 2008 is Erik Indekeu El-Asmars designpartner. In het verleden werkten ze al vaker samen. Die samenwerking en haar benoeming tot designer van het jaar in 2007 hebben haar carrière in een stroomversnelling gebracht met sterk gediversifieerde projecten. Edelmetalen behoren nu niet meer tot haar meest gebruikte materialen. Eerder in 2009 ontwierp ze in opdracht van koffieproducent Jacqmotte handgeblazen dubbelwandige koffiegleden met een originele vernauwende trechtervorm die het aroma langer vasthoudt. In samenwerking met het Belgische Royal Boch ontwikkelde ze een stevig porseleinen servies voor het Prinses Elisabeth poolstation op de Zuidpool. Ze selecteerde ook de meubelen voor de poolbasis. De stap naar interieurinrichting had ze in 2008 al gezet op uitnodiging van het nieuwe d-hotel in Kortrijk. De exploitanten nodigden designers uit om de kamers in te richten.

El-Asmar ontwierp tot nog toe vooral kostbare kleinoden (van exclusieve hondenleiband tot chocoladefonduesetjes en vliegtuigserviezen) maar daar komt verandering in. In 2008 verraste ze iedereen in Milaan met haar eerste tafel, de “Secretable” met handige geheime opbergvakken en -laden. Obumex nam de tafel in productie en stelde onlangs de bijbehorende “Chaise-à-Secret” voor, een stoel met een geheim opbergvak onder de zitting. Op de jongste meubelbeurs van Milaan (april 2009) stelde het Belgische label Vange een vergelijkbare stoel van haar voor in bamboe-uitvoering. Drie nieuwe meubelontwerpen die in minder dan een jaar tijd in productie zijn gegaan: het lijkt erop dat de eerste vrouwelijke Vlaamse topontwerpster in de maak is.

CHRIS MÉPLON

Zie www.nedda.be.